

## RESTAURAREA UNUI CIOLTAR

---

Iuliana DUMITRANA

---

Abstract:

Restoration of a Caparison

Item was restored heritage is part of Department of Ethnography. The object has undergone conservation and restoration treatments *Karamani* respecting the original technique. Finally, proposals were made for storing in optimal conditions.

KEY WORDS: caparison, Olt Departmental Museum, Corabia, restoration, *Karamani*.

Piesa luată în studiu face parte din colecția Muzeului Județean Olt, Secția Etnografie, fiind achiziționată în anul 1970 din localitatea Corabia. Piesa este inventariată în registrul general cu nr. 1620. Cioltarul, cunoscut în literatura de specialitate sub denumirea de *valtrap*, este o țesătură din lână cu dublă funcționalitate: utilitară și decorativă. Având formă dreptunghiulară sau pătrată, era așezat pe spatele calului sub șă (care în trecut era confecționată din lemn) având rol de protecție.

### Descrierea piesei

Piesa care face studiul acestei lucrări este o țesătură de lână lucrată în războiul orizontal în două ște cu motive ornamentale realizate în tehnica *Karamani* cu găurele prin alesătură cu mâna pe rostul deschis.

Compoziția ornamentală are o dispunere atât în plan vertical cât și orizontal care se poate repeta la infinit. Motivul geometric este realizat de romburi concentrice în trepte pe toată suprafața piesei. Trecerea de la un nivel la altul al motivului se face după mai multe fire de băteală.

Dimensiunile piesei sunt:  $L = 108$  cm,  $l = 75$  cm. Urzeala este din bumbac iar băteala din lână policromă (roșu, verde, alb, albastru, violet).

Desimea în urzeală  $D_u$  este de trei fire / cm și desimea  $D_b$  în băteală de 7 fire / cm.

Piesa se compune din două foi unite prin „cheiță” care pe lângă funcția de cusătură obișnuită o are și pe aceea de broderie cu scop decorativ. Pe

lungimea a trei laturi piesa prezintă ciucuri lungi de 7-8 cm de diferite culori realizați din lână prin răsucirea a două fire și înnodarea lor la extremitate. Cealaltă latură pe lungimea piesei nu prezintă ciucuri, are urzeala tăiată și nefixată și reprezintă de fapt zona cea mai deteriorată a piesei. Această latură era festonată cu arnici roșu pentru a împiedica desprinderea bătelii de pe firele de urzeală ceea ce a determinat deșirarea acesteia după o anumită perioadă de folosire.

### Analize efectuate

Analize vizuale, au fost efectuate în vederea determinării tehnicii de execuție, a zonelor degradate și a gradului de degradare.

Analizele fizice au constatat și în probe de ardere pentru determinarea naturii fibrelor textile și teste de verificare a migrării colorantului.

### Starea de conservare

La intrarea în laborator piesa a fost fotografiată și investigată constatându-se prezența următoarelor degradări: depunere de praf și murdărie, ciucuri lipsă, destrămări ale firelor de băteală, urzeala nefixată la unul din capete.

### Descrierea lucrărilor de restaurare efectuate

Înainte de a descrie aceste lucrări vreau să amintesc faptul că obiectele textile sunt deseori degradate datorită uzurii funcționale, a factorilor ambientali, a celor biologici și că fazele procesului de restaurare se succed de la caz la caz în funcție de degradările acestui suport, de tehnica și natura materiei prime folosită la confecționarea lor. În toate cazurile se folosesc materiale și substanțe reversibile care nu afectează starea obiectului, substratul lui original. S-a început cu pregătirea locului e muncă, a instrumentelor și materialelor pentru tratamente.

*Curățarea mecanică uscată* s-a efectuat prin desprăfuire cu aspiratorul de masă și prin periere cu perii moi. Prin această operație impuritățile a

căror aderență la suportul textil e minimă sunt îndepărtate, evitându-se pericolul redepozitării acestora în cursul tratamentelor umede.

*Testul de migrare a coloranților.* Pentru efectuarea testului s-au ales trei zone pe piesă cuprinzând astfel toate culorile bătelii. Suprafața de testat a piesei a fost așezată pe un pat absorbant format din finet, tifon, pânză de bumbac și hârtie de filtru. Cu ajutorul seringii de 10 ml am umezit cu apa distilată cele trei zone lăsând lichidul să pătrundă bine în țesătură. S-a acoperit suprafața cu hârtie de filtru, pânză albă și o placă de marmură. După 30 minute s-a verificat dacă colorantul a migrat și s-a constatat că rezultatul este negativ. S-a trecut apoi la testarea în aceleași zone cu soluția de spălare *Radix Saponaria* în concentrația de trei ori mai mare la temperatura de 25 grade C.

*Curățirea umedă.* Soluția concentrată de spălare s-a făcut din 50 gr. *Radix Saponaria* și 21 apă. Piesa a fost curățată cu o soluție de spălare de concentrație 10 % (o parte soluție concentrată la zece părți apă distilată) la temperatura de 25 grade C prin imersare în baia de spălare, murdăria îndepărtându-se prin pensulare cu perii moi. Operația de clătire s-a făcut până la îndepărtarea completă a detergentului. În ultima apă de clătire am folosit 1 % glicerină pentru emolieră țesăturii, 1 % alcool pentru evaporarea mai rapidă a apei și 2 % acid acetic pentru înviorarea culorilor.

Uscarea s-a efectuat pe sita bazinului în plan orizontal respectându-se perpendicularitatea firelor de urzeala pe cele de băteală. Îndepărtarea surplusului de apă s-a realizat prin tamponare cu hârtie de filtru.

### Restaurarea propriu-zisă

Pentru restaurare a fost necesară montarea piesei pe un gherghef. Acele de prindere au fost introduse prin grijă printre firele de urzeală și băteală fără ca acestea să fie înțepate. Pe porțiunile unde băteala nu s-a destrămat iar festonul era intact, pentru întărirea marginii urzeala a fost introdusă cu dus întors. În zonele unde băteala s-a destrămat s-au introdus fire de urzeală mai lungi și prinse în gherghef pentru a putea introduce firele de băteală. Am confecționat ciucurii din fire de lână respectând nuanțele și grosimea originală. La final marginea rămasă fără ciucuri a fost consolidată prin prinderea pe *verso* a unei benzi de material din bumbac spălat în prealabil pentru îndepărtarea apretului. Am prins apoi plăcuța cu nr. de

inventar iar în vederea conservării piesei în urma părăsirii laboratorului au fost făcute câteva propuneri de depozitare: păstrarea în condiții de repaus prin rulare, depozitarea într-un climat al căror parametri să aibă următoarele valori:  $T = 18$  grade C și  $U = 45-60$  %, ferirea piesei de radiații luminoase.

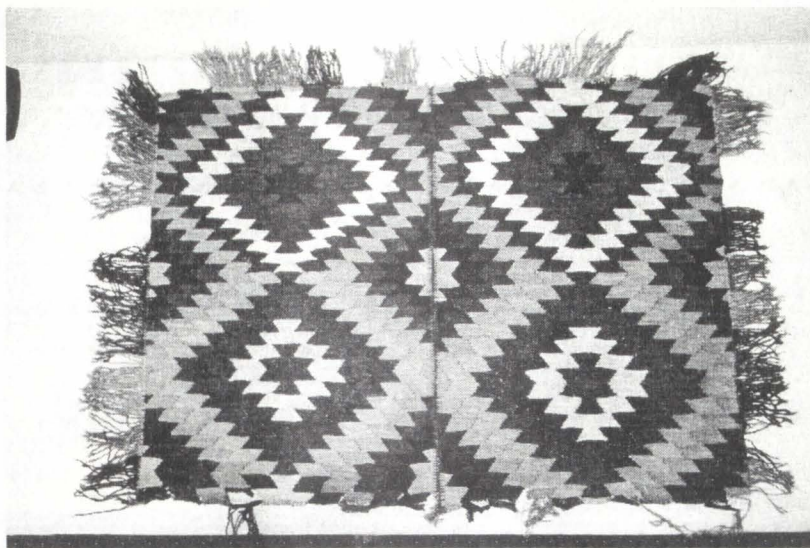


Fig. 1. Ansamblu înainte de restaurare.

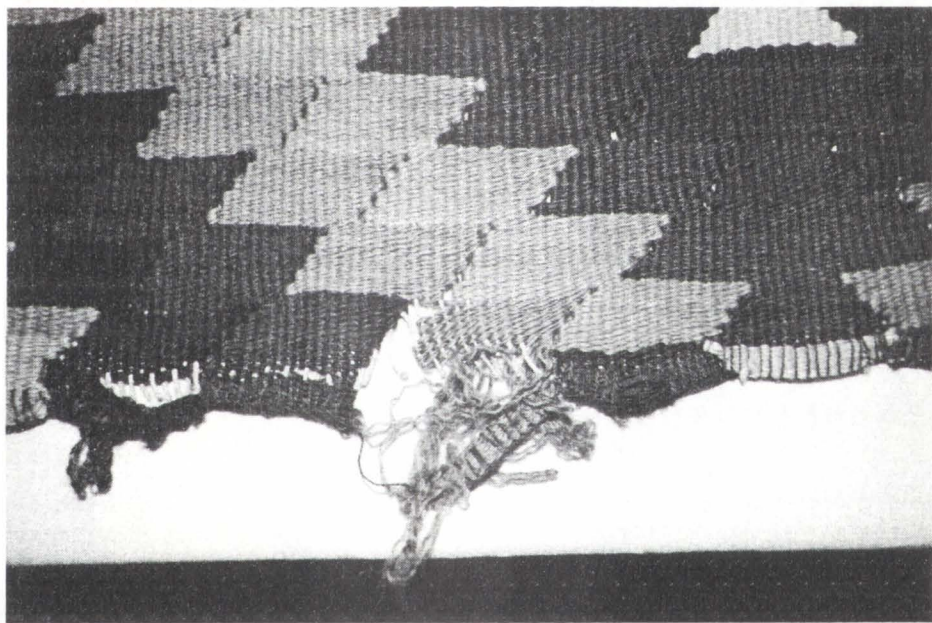


Fig. 2. Detaliu înainte de restaurare.

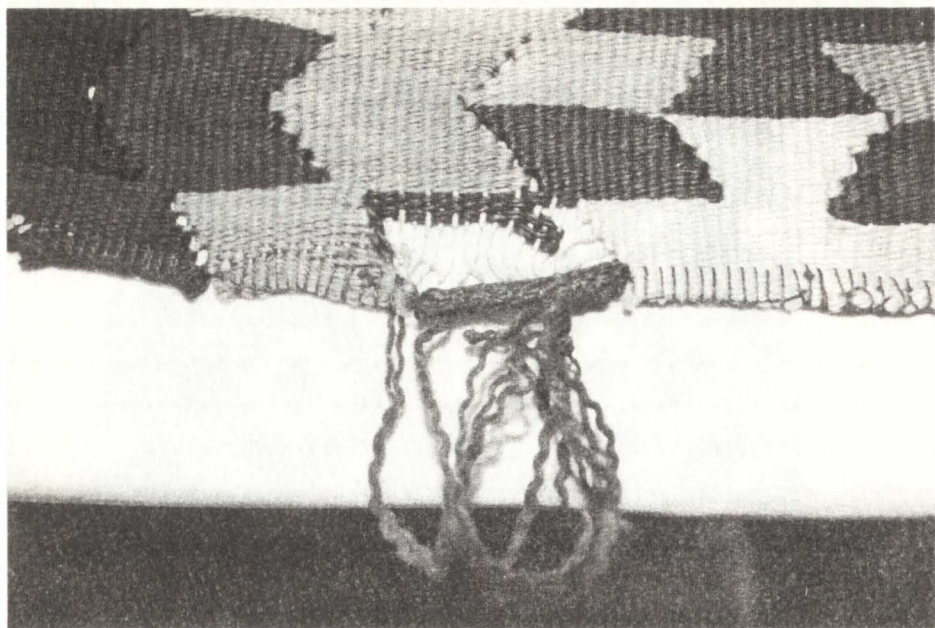


Fig. 3. Detaliu înainte de restaurare.

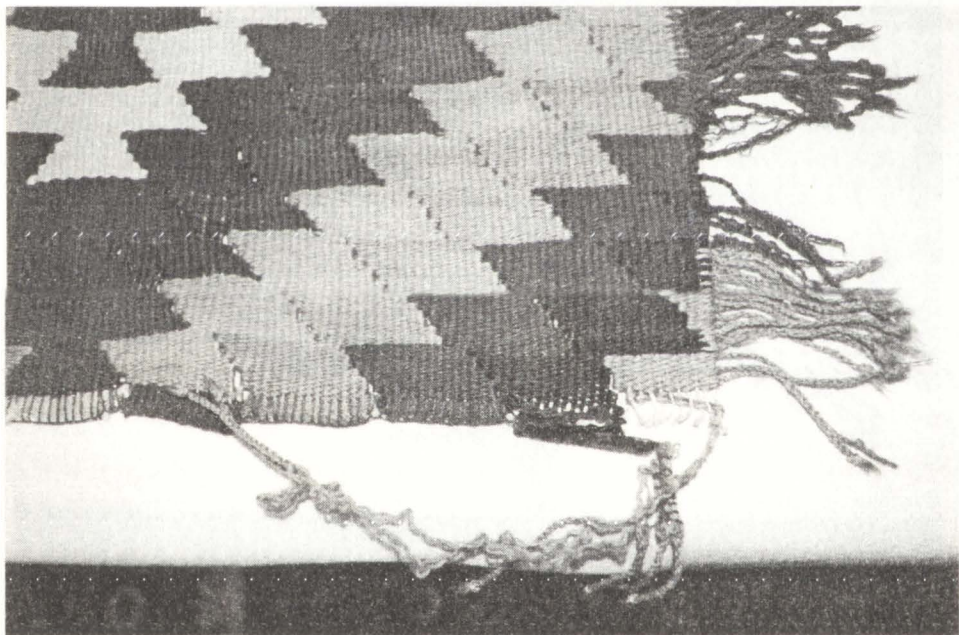


Fig. 5. Detaliu înainte de restaurare.

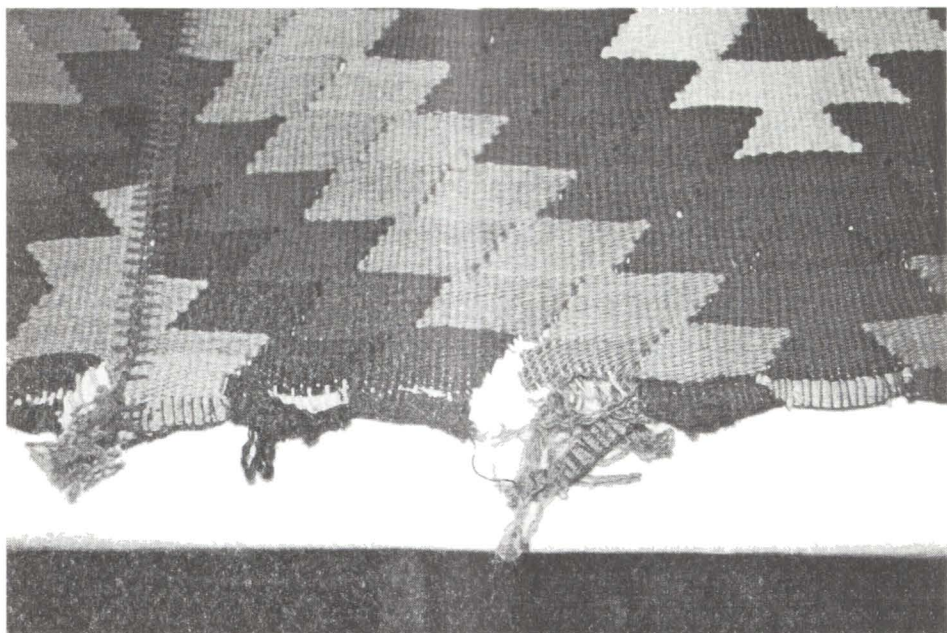


Fig. 6. Detaliu înainte de restaurare.

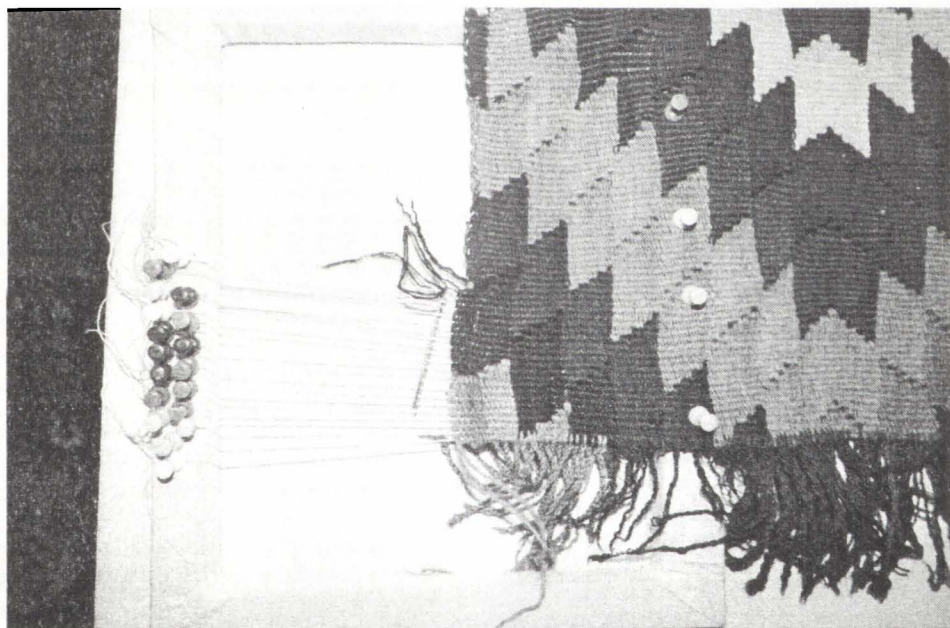


Fig. 7. Detaliu din timpul procesului de restaurare.

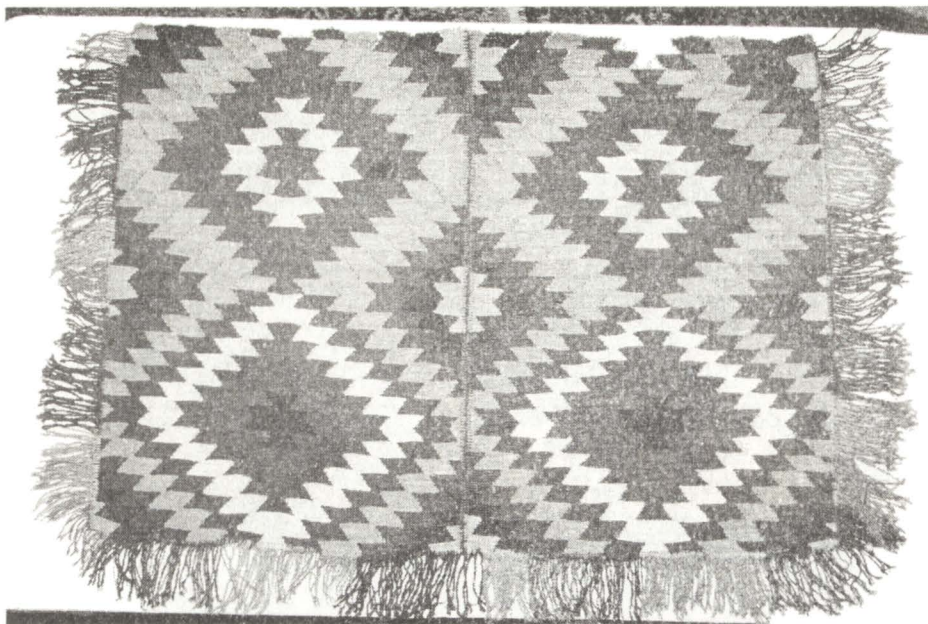


Fig. 8. Ansamblu după restaurare.